

če kao da su pisane upravo za danas, da, gotovo samo za danas. Kazalo i kratki osobni i stvarni registar nalaze se na koncu knjige; na početku pak je reprodukcija Dürrerova Svetoga Pavla. Djelo se po sebi preporučuje, napose svećenicima u duhovnoj pastvi. **Dr. Nikola Žuvić.**

Benedictus Henricus Merkelbach, O. P. Mariologia. Tractatus de Beatissima Virgine Maria Matre Dei atque Deum inter et homines mediatrice. Parisiis, Desclée, de Brouwer 1939. S. 424 in 8° C. 45 fr.

Pobožnost prema Bl. Djevici Mariji bila je uvijek vrlo draga kršćanskom puku. Zahvativši čvrsti korjen već od najstarijeg doba ona se osobito proširila u novije vrijeme. Uporedo sa širenjem štovanja Bl. Djevice Marije ide i nauka bogoslova, koji se trude da nam što vjernije prikažu Marijin lik te tako pokažu bogoslovski osnov svega onoga velikog štovanja, koje kršćanski puk iskazuje Mariji. Upirući se na sv. Pismo i crkvenu predaju bogoslovi nam podaju sve dublju i svestraniju analizu sviju pitanja, koja su u vezi s Marijinim životom i njezinom životnom zadaćom. Na to se onda nadovezuje logički, sređeni i sintetički prikaz, odakle nam otkaače prava i potpuna slika Marijina života i njezina položaja u ekonomiji spasenja, te osnov njezine časti i štovanja. Studij Marijologije pobudio je pače u novije doba toliki interes, da su na nekim bogoslovskim učilištima za Marijologiju osnovani posebni tečajevi. No kakogod je studij marioloških pitanja vrlo svestran i dubok, ipak imade malo naučnih djela, koja bi nama čitavu marijološku nauku podala u jednoj iscrpivoj, zaokruženoj i preglednoj cjelini, tako, da bi u njima bila prikazana sva marijološka pitanja jasno i pregledno, a ipak posve znanstvenom metodom.

Baš takvo nam je djelo pružio O. Benedikt Henrik Merkelbach O. P. koji je inače dobro poznat kao auktor djela: »Summa Theologiae Moralis«. Pisac je imao priliku i osobiti poticaj, da se bavi Marijologijom. On je naime kroz više godina predavao dogmatiku u sjemeništu u Liegeu. On je također bio član komisije, koju je svojedobno bio osnovao kard. Mercier, u svrhu, da ispituje nauku o univerzalnom Marijinom milosnom posredništvu i o mogućnosti njezine definicije. On je također bio član papinske komisije, koju je u istu svrhu u Belgiji bio osnovao apost. nuncij.

Pisac si je u uvodno spomenutom djelu postavio za zadaću, da u sistematskom prikazu osvijetli sva bitna marijološka pitanja obazirući se kraj toga na sva savremena mišljenja, koja su na području pojedinih traktata iznesena.

Čitavo djelo polazi s osnovne istine, da je Marija majka Boga i Otkupitelja kao takvog, te se dijeli u četiri glavna dijela.

I. dio govori o Bl. Djevici u odnosu prema Bogu i Krista. Tu auktor ponajprije raspravlja o Mariji kao majci čovjeka Isusa s osobitim obzirom na čas Kristova začeca. Zatim govori o Mariji kao materi Božjoj, izlažući sav sadržaj ovog naziva i svu puninu časti, koja Mariji zbog toga pripada. Tu se napose ističe, da je Božje materinstvo samo po sebi, po svome odličju i časti, veće i od posvećujuće milosti i od blaženog gledanja Boga, tako, da ga u odličju nadvisuje samo hipostatsko sjedinjenje. U ovom dijelu govori pisac konačno o Mariji kao majci

Boga-Otkupitelja. Na to se izlaganje logički nadovezuje rasprava o Mariji kao saradnici otkupljenja, koja je kao nova Eva združena s Kristom u otkupnom djelu.

Navedene istine čine osnovicu čitave mariološke nauke. Ili bolje, samo je jedna osnovna istina čitave mariološke zgrade, a ta jest, da je Marija majka Boga-Otkupitelja, u koliko je Otkupitelj. U ovoj istini je korjen sviju odlika, koje Marija imade u sebi i osnov onog odnosa, u kojem Marija stoji prema nama. Stoga

II. dio logički nastavlja s raspravom o Mariji u sebi, t. j. o njezinim vrlinama, krepostima i darovima. Tu se auktor najprije osvrće na duševne, a onda na tjelesne darove i vrline. Govoreći o duševnim Marijinim vrlinama, analizira najprije njezinu negativnu svetost, to jest slobodu od istočnog i svakog drugog osobnog grijeha, te slobodu od požude. Marija je također posjedovala i pozitivnu svetost. Ona stoji u punini milosti. Ta punina nije apsolutna kao kod Krista nego relativna, to jest takva, kakva je bila dostatna da Marija bude prikladna i dostojna mati Božja. Ispitavši okvir i veličinu Marijine milosti govori auktor dalje o Marijinim krepostima, o njezinom znanju kao vodiču kreposti i o zaslugama kao njihovim posljedicama. — Govoreći o tjelesnim Marijinim odlikama raspravlja najprije o njezinim odlikama na zemlji, t. j. o potpunom Marijinom djevičanstvu, a zatim o savršenosti Marijina tijela iza smrti t. j. o njezinom uznesenju i njezinoj slavi u nebu. Ovdje se auktor naročito dotiče pitanja, da li se nauka o uzašašću Bl. Djevice Marije uopće može proglasiti kao članak vjere i da li je ona za tu definiciju već zrela. Iznoseći mišljenje raznih bogoslova opravdano se priklanja onima, koji uče, da je nauka o uznesenju Bl. Dj. Marije, doduše uključivo, ali ipak formalno sadržana u objavljenim istinama vjere. No suzdržaje se od suda, da li je ta nauka zrela za definiciju.

III. dio raspravlja o Bl. Djevici Mariji u odnosu prema nama. Tu je najprije govor o duhovnom Marijinom majčinstvu prema nama. Zatim o njezinom posredništvu između Boga i ljudi te konačno o Mariji kao kraljici čitavog svemira. Auktor je napose duboko i svestrano osvijetlio pitanje Marijina posredništva uopće, a osobito njezinog općenitog milosnog posredništva. Ovo raspravljanje završuje sa zaključkom, da je općenito Marijino milosno posredništvo tako sadržano u vrelima objave, da se može proglasiti dogmatskom istinom i objavljenim člankom vjere.

IV. dio radi o našem odnošaju prema Mariji to jest o dužnostima, koji mi imademo s obzirom na štovanje Marije. Tu je govor o naravi, osnovu i opavdanosti onog Marijinog kulta, koji se zove hiperdulia.

Nema zacijelo pitanja u Marijologiji, koje u ovoj knjizi ne bi bilo dovoljno osvijetljeno. Izlaganje je jasno, pregledno, povezano u logičku sintezu, koja nam Mariju prikazuje u potpunom svijetlu božanske objave. Za knjigom mogu s velikom koristi da posegnu napose studenti bogoslovije, jer će im ona pružiti duboko poznavanje bl. Djevice. Ona će također dobro doći i propovjednicima, jer će u njoj naći obilje gradiva za izgradnju dobrih i dogmatski utemeljenih propovijedi.